

<http://physicsweb.org/article/news/11/4/15>

2007/04/20

کیوسی دی اخلاقی برا ی پراکنش - کامپتن خوب نیست

یک گروه فیزیک‌پیشه در ایالات متحده اطلاعات جدیدی درباره ی برخورد ناکش‌سان یک فتون پرانرژی با یک پرتون به دست آورده‌اند. براساس کوانتم‌کرمودینامیک اخلاقی، تکانه‌ای که فتون از دست می‌دهد از طریق مبادله ی دو گلئون بین هرسه‌کوارک سازنده ی پرتون توزیع می‌شود. اما از آزمایش جدیدی که در آزمایش‌گاه چیرسین [1] در ویرجینیا انجام شده بر می‌آید مدل کیف‌دستی توصیف بهتری از این فرآیند پراکنش کامپتن می‌دهد [2]. براساس این مدل، یک کوارک با فتون برخورد می‌کند و تکانه آش را از طریق تعداد نامعلوم ی گلئون با کوارک‌ها ی دیگر تقسیم می‌کند.

پرتون و هادرون‌ها ی دیگر از چند کوارک ساخته شده‌اند و گلئون‌ها یی که واسطه ی برهم‌کنش‌ها ی قوی ی بین کوارک‌ها بیند. این را کوانتم‌کرمودینامیک (کیوسی دی) [3] به خوبی توصیف می‌کند، اما برهم‌کنش‌ها ی قوی کوارک‌ها را درون هادرون‌ها پربسته می‌کنند و به همین خاطر نمی‌شود ویژه‌گی‌ها ی تک کوارک‌ها را بررسی کرد. به علاوه حل معادلات کیوسی دی فوق العاده دشوار است و فیزیک‌پیشه‌ها به جای این کار باید برا ی پیش‌بینی ی ویژه‌گی‌ها ی پرتون و هادرون‌ها ی دیگر تقریب‌ها یی از کیوسی دی را به کار ببرند.

اگر یک پرتون در یک برخورد انرژی‌زیاد شرکت کند، رفتار کوارک‌ها ی سازنده آش را می‌شود با استفاده از کیوسی دی اخلاقی تقریب کرد، که در آن فرض می‌شود این سه کوارک شبیه سه ذره با برهم‌کنش کم با یک دیگر رفتار می‌کنند. در اوایل دهه ی 1980، با استفاده از این روش داده‌های سطح مقطع یک آزمایش پراکنش کامپتن [4] را تحلیل کردند که در دانش‌گاه کرنل [5] انجام شده بود. سطح مقطع معیاری

از احتمال - رخدادن - یک روی داد است. فیزیک‌پیشه‌ها از موفقیت - ظاهری ی این تحلیل به این نتیجه رسیدند که تقریب - کیوسی‌دی ی اختلالی برا ی پراکنش - کامپتن در انرژی‌ها ی چند GeV معتبر است.

اما طی - سال‌ها ی بعد بعضی از پژوهش‌گران حدس زده اند شاید با تقریب - دیگری از کیوسی‌دی به اسم - مدل - کیف‌دستی توصیف - بهتری به دست آید. چون داده ی تجربی ی جدید ی نبود، این پرسش بی‌پاسخ ماند.

فیزیک‌پیشه‌ها ی گروه - هال ای [6] از شتابدهنده ی آزمایش‌گاه - چفرسن آزمایش‌های پراکنش‌کامپتن - دقیق‌تری انجام داده اند که از آن شاهد ی قوی به دست آمده که دستی کم در انرژی‌ها ی کم - چند GeV، رهیافت - کیف‌دستی بهتر است. به ویژه رابطه ی سطح مقطع با تکانه، با مدل - کیف‌دستی بسیار بهتر توصیف می‌شود تا با کیوسی‌دی ی اختلالی.

کس دیا خر [7] از آزمایش‌گاه - چفرسن، به فیزیکس‌وب [8] گفت در انرژی‌ها ی زیاد، کیوسی‌دی ی اختلالی معتبر است، اما در ناحیه ی چند GeV مدل - کیف‌دستی بهتر است.

- [1] Jefferson Laboratory
- [2] Physical Review Letters **98** 152001
- [3] quantum chromodynamics (QCD)
- [4] Compton
- [5] Cornell University
- [6] Hall A
- [7] Kees de Jager
- [8] PhysicsWeb